Dosarul nr. 21r-1496/24 Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
1-24045276-02-21r-12082024 Judecător: Papuha Serghei

D E C I Z I E

15 iulie 2025 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Centru, în componenţă:
Președintele ședinței de judecată, judecător Cecan Silvia
Judecătorii Budeci Vitalie şi Băbălău Denis

a judecat, în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul Penitenciarului nr. 9 – Pruncul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1158/2024 din 22 iulie 2024, privind plângerea condamnatului Spînu ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 24.04.2024 – 22.07.2024;
Instanța de recurs: 12.08.2024 – 15.07.2025;
Procedura de citare a părților a fost legal executată.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal, -

A C O N S T A T A T:

1. La 23.04.2024, condamnatul Spînu *****, a înaintat judecătorului de instrucție o plângere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
2. În motivarea plângerii a invocat, că a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, iar la moment deținut în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, în condiții inumane și degradante, contrare prevederilor art. 3 CEDO.
3. Referitor la condițiile de detenție inumane și degradante a menț*****at că, nu a fost asigurat cu bunuri materiale de primă necesitate, lipsa apei calde în celule, baia o data în săptămână, lumina insuficientă, condiții sanitare precare în celule, sistemul de canalizare și ventilare nu sunt funcț*****ale, alimentația de proastă calitate și deținerea în celule comune cu persoane bolnave, cu boli transmisibile.

4. În temeiul celor invocate a solicitat constatarea deținerii sale în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 9 – Pruncul în condiții inumane și degradante, cu reducerea termenului de pedeapsă conform prevederilor art. 473^2 - 473^4 din Codul de procedură penală.

5. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1158/2024 din 22 iulie 2024, s-a admis parțial plângerea depusă de către condamnatul Spînu ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Spînu *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 9 Pruncul, pe o perioadă totală de 5622 zile (adică perioada cuprinsă între 25.12.2008 - 04.0.2018 și 08.10.2018 - 21.05.2024), în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a redus pedeapsa condamnatului ***** Spînu, născut la *****, pentru perioada de 5622 (cinci mii șase sute douăzeci și două) zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, cu reducerea a 564 (cinci sute șaizeci și patru) zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Spînu *****, născut la *****, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din data de 11.03.2008, de 22 ani, în total s-a redus cu 564 (cinci sute șaizeci și patru) zile. S-a respins capătul de plângere înaintat de condamnatul Spînu *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ca fiind tardivă.

6. Urmare a dezacordului cu încheierea judecătorului de instrucție, Penitenciarul nr. 9 – Pruncul a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 22 iulie 2024 și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă respingerea plângerii condamnatului Spînu ***** ca neîntemeiată în partea ce ține de condițiile de detenție din Penitenciarul nr.9 – Pruncul.

7. În motivarea cererii de recurs se invocă, la examinarea plângerii adresate de Spînu ***** privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr.9 – Pruncul, nu au fost luate în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, însă cauza a fost examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017, 2018 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane. În raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată, au fost prezentate informațiile, care dovedesc, că pretențiile invocate în plângerea referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 9 - Pruncul, nu corespund realității și anume: condamnatul Spînu ***** se deține în Penitenciarul nr.9 – Pruncul în regim comun al penitenciarului de tip închis în perioada 25.12.2008 - 04.10.2018 și 08.10.2018 - 21.05.2024. Pe perioada 25.12.2008 - 04.10.2018, 08.10.2018 - 12.04.2019 informații despre locul plasării (celula) în perioada indicată mai sus nu a fost posibil de stabilit, deoarece la acea

perioadă nu se ducea o evidență pe sistemul informaț*****al automatizat al persoanelor reținute, arestate, condamnate la acest compartiment. Din data de 12.04.2019 până 23.06.2020 sa deținut în blocul 03 celula nr.35, cu suprafața de 15,3 m^2 încă cu 3 condamnați, fiecărui revenind câte 3,82 m^2. Din data de 23.06.2020 până 06.09.2021 sa deținut în blocul 07 celula nr.16, cu suprafața de 49 m^2 încă cu 3 condamnați, fiecărui revenind câte 12,25 m^2. Din data de 06.09.2021 până 19.10.2021 sa deținut în blocul 07 celula nr.27, cu suprafața de 31,9 m^2 încă cu 11 condamnați, fiecărui revenind câte 2,65 m^2. Din data de 19.10.2021 până 16.04.2024 sa deținut în blocul 07 celula nr.16, cu suprafața de 49 m^2 încă cu 9 condamnați, fiecărui revenind câte 9,8 m^2. Din data de 16.04.2024 până în prezent să deține în blocul 07 celula nr.21, cu suprafața de 63,1 m^2 încă cu 19 condamnați, fiecărui revenind câte 3,15 m^2. Celulele sunt amenajate cu mobilă necesară: paturi, noptiere, masă, scaune, cuier pentru haine, dulapuri, polițe de perete. Reclamantul dispunea de locul de somn personal, cu saltea, plapumă, pernă și lenjerie de pat. Spînu ***** a fost asigurat cu obiectele de prima necesitate în strictă conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.609 din 29.05.2006, și anume: lunar - săpun de rufe 0,200 kg, săpun de toaletă 0,100 kg, detergent 0,350 kg, hârtie igienică 1 buc., aparat de ras 1 buc. Eliberarea obiectelor de prima necesitate se efectuează sub semnătură în lista de repartizare. Condamnatului i-a fost asigurată asistența medicală în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistența medicală. Asistența medicală în penitenciar se acordă de 4 asistenți medicali, medic stomatolog, medic psihiatru. În caz de urgență este solicitată ambulanța. Pentru acordarea tratamentului în staț*****ar condamnații sunt transferați în Penitenciarul nr.16 - Pruncul. Spălarea hainelor condamnaților se efectuează în spălătoria penitenciarului, care este dotată cu mașini de spălat de tip automat cu regim de stoarcere, după spălarea hainele sunt deja semi-uscate. Condamnatului Spînu ***** i-a fost acordat dreptul la deplasare liberă pe teritoriul penitenciarului în timpul zile (de la 06.00-22.00), în conformitate cu orarul zilei. Condamnatului a avut acces liber la terenuri sportive, biblioteca, ateliere de muncă, birouri de studii, zonele de recreație etc., fiind antrenat în diverse activități (munca, vocație, educație, sport și recreere). Cât privește menținerea situației sanitar-epidemiologice sub control, este de menț*****at faptul că spațiile locative și teritoriile adiacente ale penitenciarului sunt supuse cu regularitate dezinsecției și deratizării cu implicarea personalului calificat care în baza contractelor de prestări servicii efectuează procedura respectivă trimestrial.

8. Reieșind din cele expuse, consideră că judecătorul de instrucție a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analizei complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție bazată exclusiv pe alegațiile condamnatului și concluziile formulate în Raportul CPT pentru anul 2017, potrivit căruia se prezintă concluzii cu pripire la condițiile de detenție într-un mod general, fără ca în raportul respectiv să fie indici direcți din care să rezulte că aspecte descrise se referă anume la situația condamnatului Spînu *****.

9. Susține că, capetele plângerii ce țin de perioadele detenției din Penitenciarul nr.9 – Pruncul le consideră neîntemeiate și solicită de a fi respinse, din motiv că

prezumția absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți: posibilități de a se plimba de la deșteptare până la stingere, de a participa la diferite activități din penitenciar în Penitenciarul nr.9 – Pruncul, reducerile spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocaz*****ale și minore, ele sunt însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate, reclamantul este încarcerat într-o instituție care oferă, în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare.

10. Invocă, că referitor la supraaglomerare la alin.21 și 22 CPT afirmă că, nu s-a considerat niciodată că standardele sale privind suprafața celulelor ar trebui considerate absolute. Cu alte cuvinte, nu consideră automat că o abatere minoră de la standardele sale minime poate fi considerată în sine ca fiind un tratament inuman și degradant al deținuților în cauza, atât timp cât pot fi găsiți factori atenuanți, cum ar fi, în special, faptul că deținuții pot petrece o durată considerabilă de timp în fiecare zi în afara celulelor lor (la ateliere , cursuri sau alte activități). Pe de altă parte, pentru ca Comitetul să afirme că condițiile de detenție ar putea fi considerate ca reprezentând tratamente inumane și degradante, celulele trebuie să fie extrem de supraaglomerate sau, ca în majoritatea cazurilor să mai existe o serie de elemente negative, precum un număr insuficient de paturi pentru toți deținuții, igienă precară, infectare cu paraziți, ventilație, încălzire sau lumină insuficientă, lipsă de igienizare în celule și, în consecință, utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile deținuților.

11. Conform art.447 alin. (1)-(3) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.*

12. În termenul fixat de instanța de recurs, condamnatul Spînu ***** nu a formulat referință la cererea de recurs înaintată de instituția penitenciară.

13. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale şi prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este nefondat şi pasibil de a fi respins, din următoarele considerente.*

14. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

15. Potrivit art. 448 alin.(1) din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

16. În conformitate art.449 din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1)* ***respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat;*** *b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri,*

dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.

17. Conform art.469 alin. (1) din Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţ*****ează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiţ*****ată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţ*****ată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţ*****ate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 9^1) anularea condamnării cu suspendarea condiţ*****ată a executării pedepsei şi stingerea antecedentelor penale; 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţ*****ată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţ*****ată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.10^1 din Codul penal); 13^1) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.96^1 din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor;* ***17^1) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor;*** *17^2) anularea condamnării în baza acordului de cooperare ca urmare a neexecutării condiţiilor stabilite în acordul de cooperare, cu trimiterea condamnatului pentru*

executarea pedepsei stabilite; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.

18. Reieșind din materialele dosarului în coraport cu raportul instituției penitenciare nr. 2/1178 din 21.05.2024, Colegiul penal constată că, prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11.03.2008, Spînu ***** a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute în baza art. 145 alin. (2) lit. b) din Codul penal fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 18 (optsprezece) ani, în baza art. 27, art.145 alin. (2) lit. b) din Codul penal fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 17 (șaptesprezece) ani, iar conform art.84 alin. (1) din Codul penal prin cumul parțial al pedepselor aplicate se stabilește lui Spînu ***** pedeapsa definitivă de 22 (douăzeci și doi) ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

19. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 14.12.2022 i s-au aplicat prevederile art. 7 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și termenul pedepsei a fost redus cu 4 ani 4 luni 24 zile.

20. Colegiul penal reține că, condamnatul Spînu ***** în plângerea sa a solicitat constatarea condițiilor de detenție precare din Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 9 – Pruncul și astfel, reieșind din Raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare și din materialele cauzei, Spînu ***** s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioadele 09.07.2007 - 16.07.2007, 23.07.2007 - 19.12.2007, 21.12.2007 - 25.12.2007, 27.12.2007 - 11.03.2008 și Penitenciarul nr. 9 – Pruncul în perioadele 25.12.2008 - 04.10.2008 și 08.10.2018 - prezent. Totodată, se indică că, începutul termenului de executare a pedepsei este din data de 05.05.2007 sfârșitul termenului de executare a pedepsei intervine la data de 10.12.2024.

21. Totodată, potrivit informației prezentate de Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, condamnatul Spînu ***** a fost eliberat din detenție la 22.07.2024.

22. Conform art. 473^2 din Codul de procedură penală, *plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul ori, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţ*****ate la alin. (1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. În cazul în care plângerea depusă nu corespunde cerinţelor prevăzute la alin. (2), judecătorul de instrucţie stabileşte condamnatului un*

*termen rezonabil, dar nu mai mare de 30 de zile, pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă condamnatul îndeplineşte în termen toate cerinţele din încheierea judecătorului de instrucţie, plângerea se consideră depusă la data prezentării iniţiale. În caz contrar, plângerea se declară inadmisibilă. Verificarea condiţiilor de admisibilitate se efectuează de judecătorul de instrucţie din oficiu. Plângerea se declară inadmisibilă şi în următoarele cazuri: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la soluţ*****area chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade; b) există o hotărâre a Curţii Europene a Drepturilor Omului cu privire la soluţ*****area chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade; c) plângerea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la alin. (5); d) plângerea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; e) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează plângerea condamnatului care are ca obiect aceleaşi perioade de detenţie. În acest caz, inadmisibilitatea se declară de instanţa sesizată ultima. Încheierea privind declararea plângerii inadmisibile poate fi atacată cu recurs de către părţi în termen de 10 zile de la data la care au luat cunoştinţă de aceasta. Declararea plângerii inadmisibile în baza temeiurilor prevăzute la alin. (23) lit. a)–c) exclude posibilitatea depunerii repetate a plângerii cu acelaşi obiect. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.*

23. Conform art. 473^4 din Codul de procedură penală, *la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţ*****ale şi internaţ*****ale în domeniu. La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate. În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2*

*alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unități convenț*****ale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, instanța de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unități convenț*****ale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare. În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), persoanele condamnate la detenție pe viață nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acțiune civilă. Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin. (4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanța de judecată dispune respingerea plîngerii. Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 15 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare. Pedeapsa redusă în condițiile alin. (4) constituie pedeapsă efectiv executată.*

24. Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția judecătorului de instrucție prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de fond ca fiind una corectă.

25. După cum s-a stabilit supra, Spînu ***** a fost deținut în diferite perioade în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, și anume în perioadele 09.07.2007 - 16.07.2007, 23.07.2007 - 19.12.2007, 21.12.2007 - 25.12.2007, 27.12.2007 - 11.03.2008 și în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, și anume în perioada 25.12.2008 - 04.10.2008 și 08.10.2018 – prezent (data întocmirii raportului). Prin urmare, Colegiul penal atestă că, prin plângerea din speță, condamnatul Spînu ***** a contestat perioadele de detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, iar prima instanță întemeiat a admis parțial solicitarea condamnatului privind condițiile de detenție precare în instituțiile penitenciare vizate, constatând că, cererea în privința

Penitenciarului nr. 9 – Pruncul întrunește condițiile prevăzute de art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală, respingând capătul de plângere în privința Penitenciarului nr. 13 – Chișinău ca tardiv.

26. Colegiul penal ține să menț*****eze că, CtEDO a menț*****at în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (*cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 4727; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 20472, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62*). La constatarea condițiilor de detenție, instanța naț*****ală va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63*). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (*cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94*). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (*Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80*).

27. Instanța de recurs reține, că instanța de fond just s-a expus asupra solicitărilor condamnatului Spînu ***** ce vizează condițiile inumane și degradante, contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, de detenție din Penitenciarul nr. 9 – Pruncul pentru perioadele 25.12.2008 - 04.10.2008 și 08.10.2018 – prezent (data întocmirii raportului).

28. Contrar criticilor instituției penitenciare, instanța de recurs reține că, prima instanță corect a stabilit că, condamnatul Spînu ***** s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul pentru perioada *25.12.2008 - 04.10.2008 și 08.10.2018 – 21.05.2024 ce constituie 5622 zile,* dispunând corect reducerea pedepsei în privința condamnatului Spînu ***** cu 1 zi de închisoare pentru 10 zile de arest în calitate de condamnat, în care acesta a fost deținut în condiții inumane și degradante în instituțiile penitenciare vizate, prin aplicarea prevederilor art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, astfel încât, din termenul pedepsei stabilite lui Spînu ***** să se reducă 564 de zile cu aproximație în favoarea condamnatului pentru 2 zile care nu au fost posibil de împărțit la 10, pentru perioada în care a avut calitatea de condamnat. Or, potrivit raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare nr. 9 – Pruncul, judecătorul de instrucție întemeiat a precizat că, dificultățile cu care s-a

confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în penitenciarele vizate, pe perioada de 5622 zile, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi a atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în instituției penitenciare enunțate.

29. Colegiul penal respinge argumentul recurentului privind netemeinicia plângerii condamnatului împotriva condițiilor precare de detenție și reține în acest sens, că în raportul prezentat de instituția penitenciară se indică că, lui Spînu ***** i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției, însă, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe, astfel încât, în lipsa acestora, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către condamnat, duc la concluzia că alegațiile din cererea înaintată sunt justificate. Mai mult ca atât, instanța de recurs scoate în evidență posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea condamnatului sunt justificate.

30. Totodată, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate și alegațiile instituției penitenciare precum că, condamnatul deşi a invocat în plângerea deferită instanţei, aflarea sa în condiţii inumane, nu a anexat la plângere nici o probă care ar putea veni în susţinerea alegaţiilor din plângere, ori potrivit art.473^3 alin. (2) din Codul de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituţiei penitenciare. Prin urmare, reieșind din norma legală menț*****ată supra, se atestă că, instituția penitenciară urma să prezinte informații prin care să combată argumentele condamnatului.

31. În același context, Colegiul penal reține, că potrivit **Raportului de activitate al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) pentru anul 2018** elaborat de membrii CpPT, CpPT atrage atenția ANP că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate drept condiții inumane și degradante. CpPT observă și anumite progrese la acest compartiment. CpPT salută această decizie a ANP și încurajează administrația instituțiilor penitenciare de a continua eforturile de îmbunătățire a condițiilor în acest sector. Consiliul reamintește că CPT a subliniat, că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar după numărul de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la un moment dat, dar în egală măsură și ratele ofi ciale de ocupare (număr de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m² de spaţiu locativ per deţinut și de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fi e inclus în acest calcul. În plus, standardul de 4 m² ar trebui să cuprindă celulele colective. În ceea ce privește celulele individuale, fiecare celulă de acest tip, care măsoară mai puțin de 6 m², ar trebui scoasă din uz sau lărgită. Accesul la baie al deținuților este asigurat preponderent de către administrația penitenciarelor conform graficelor stabilite, cel puțin o dată pe săptămână. Majoritatea deținuților spun că vor să facă baie mai des. Aproape toți deţinuţii se plâng că spălarea hainelor personale pentru ei este o problemă majoră,

deoarece lipsesc condiţiile necesare, inclusiv pentru uscarea hainelor. CpPT atrage atenția că în Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) este stipulat că deținuților trebuie să fi e disponibilă igiena personală; în acest scop, ei trebuie să dispună de apă și de articole de toaletă necesare sănătății și curățeniei lor. Aproviz*****area cu apă în unele penitenciare este dificilă. În toate penitenciarele, CpPT a constatat probleme ce țin de cantitatea și calitatea alimentației. Mai mulți deținuți au spus că preferă să-și pregătească propria hrană cu produse pe care le-au primit de la familiile lor. Problemele de bază cu care se confruntă sistemul penitenciar este infrastructura învechită și finanțarea insuficientă. Blocurile alimentare ale penitenciarelor duc lipsă de utilajul și inventarul necesar. Prepararea hranei în majoritatea penitenciarelor se efectuează la cazane pe carburanți solizi (lemn și cărbune). Organizarea alimentaţiei deţinuţilor se efectuează conform Ordinului MJ nr. 512 din 12 decembrie 2007 și HG nr. 609 din 29 mai 2006, și Ordinului MJ RM nr.100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deţinuţilor pentru cazurile excepţ*****ale când aproviz*****area deţinuţilor cu hrană caldă nu este posibilă, și a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele. CpPT constată că aceste norme nu țin cont de diete speciale pentru deținuții cu afecțiuni medicale, cum ar fi diabetul zaharat, sau de convingeri (religioase sau alte) ale deținutului. CpPT în continuare constată că aproape toți deținuții din penitenciarele de tip izolator de urmărire penală și deţinuţii aflaţi la regim inițial și regim disciplinar (în carantină) sunt supuși unui regim, care constă într-o oră sau două ore de exerciții în aer liber pe zi, care sunt petrecute în curți mici. Deținuții petrec restul zilei închiși în celulele lor, frecvent suprapopulate. Resursele umane în domeniul medical sunt în continuă fluctuație și prezintă cea mai mare provocare în vederea asigurării accesului deținuților la îngrijiri de sănătate. Urmare a reorganizării sistemului penitenciar, au fost reduse funcții medicale; condițiile de angajare a medicilor se supun regulilor generale penitenciare și personalul medical anterior angajat din contul funcțiilor atestate a fost concediat cu imposibilitate de reangajare; personalul medical mediu atestat (felcerii, asistenții medicali) au fost retrogradați de la poziția de ofițer la subofițer și, respectiv, au pierdut în salariu; calcularea stagiului de muncă pe specialități înrudite doar ofițerilor a defavorizat personalul medical mediu atestat. Consiliul constată că, comparativ cu anul 2017 personalul medical în sistemul penitenciar s-a micșorat ca număr și funcții, mai mult de 5 penitenciare sunt fără medic, iar reforma sectorială a agravat situația. Consiliul își exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale condiț*****at de lipsa personalului și suprasolicitarea acestuia. Multe celule sunt într-o stare de igienă nesatisfăcătoare. Accesul la lumina naturală este limitat datorită dimensiunilor mici ale ferestrelor și existenței unor obiecte externe care împiedică pătrunderea luminii naturale. De asemenea, aerisirea artificială nu funcț*****ează în majoritatea penitenciarelor. Celulele sunt într-o stare igienică proastă, paturi înguste, ecranate de o perdea, cu saltele adesea uzate. Instalațiile sanitare (chiuvete, toalete) sunt, în general, insalubre. Lucrurile personale ale deținuților sunt depozitate în genți, sub pat. Deținuții adesea dorm pe saltele murdare și uneori goale. Sunt, de asemenea, restanțe privind asigurarea cu haine a deținuților. Nivelul de supraaglomerare observat de CpPT într-un număr de celule este

inacceptabil.

32. În același timp, potrivit **Raportului privind vizita de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.9 – Pruncul din cadrul Administrației Naț*****ale a Penitenciarelor la 06 septembrie 2024**, s-a constatat lipsa personalului medical superior și mediu, lipsa personalului instruit în probleme de sănătate mintală pentru abordarea multidisciplinară a cazurilor – psihologi clinicieni, psihoterapeuți, nu se respectă metodologia de tratament multidisciplinar a deținuților cu tulburări mintale și de comportament, care afectează calitatea depistării, tratamentului și reabilitarea psihosocială ulterioară. CpPT constată că rămâne actuală problema aplicării măsurilor de sancț*****are prin limitarea contactului cu mediul extern (suspendarea dreptului de a avea întrevederi). Conform datelor oferite de administrația instituției, în anul 2024 din numărul total de sancțiuni, 26,6% au fost sancțiuni sub formă de suspendare a dreptului la întrevederi de scurtă și lungă durată. Nu este asigurată securitatea personală a condamnaților. Condițiile materiale de detenție în unele sectoare în special din cauza suprapopulării, insectelor și a lipsei veceurilor ridică alegații și semne de expunere la rele tratamente. Crește numărul persoanelor aflate la sineizolare.

33. Nu în ultimul rând, Colegiul penal consideră necesar de a preciza că, la data de 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban si alţii c. Moldovei, Bulgacov si alţii c. Moldovei, Cobîlceanu si alţii c. Moldovei, Filat si alţii c. Moldovei, Condreanu si alţii c. Moldovei, Grigoras si alţii c. Moldovei şi Talambuţa si alţii c. Moldovei*, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

34. Astfel, făcând referire la decizia pronunțată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza *Draniceru c. Moldovei*, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie. Curtea a considerat că noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în cauza *Sisanov c. Moldovei*, şi că el ar putea fi considerat apriori efectiv pentru contestarea condițiilor inadecvate de detenție din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului naț*****al în acest sens.

35. Din considerentele enunțate, instanța de recurs constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

36. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite

părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

37. În prezența circumstanțelor sus-enunțate, instanța de recurs statuează asupra temeiniciei încheierii judecătorului primei instanțe, considerente pentru care, recursul declarat de Penitenciarul nr. 9 – Pruncul urmează a fi respins ca nefondat.

38. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Respinge ca nefondat recursul Penitenciarului nr. 9 – Pruncul, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1158/2024 din 22 iulie 2024 și se menține această încheiere fără modificări.

Decizia dată este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Cecan Silvia

Judecător Budeci Vitalie

Judecător Băbălău Denis